

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
2 Septembrie st. v.
14 Septembrie st. n.

Ese in fie-care duminica.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 36.

ANUL XX.
1884.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

N'a uđi tu...

'auđi tu din depărtare
Un glas de privighetóre?
Așă jalnic el suspină,
Arborii încet se 'nelină
Și ascultă visători
Cântul dulce, până 'n țori.

Și-acel cântec tainic spune
De ore dulci și nebune,
Când uitând întręga lume,
Fericiri fără de nume,
Intr'un dulce sărutat,
Impreună am gustat.

Au trecut ani ore-o mie!
Ori mai mult încă să fie,
De-atunci decând ne-am iubit!
Fost-au un vis fericit!
Și cocoșul a cântat
Și din vis ne-am deșteptat!

Matilda Poni.

Logofëtul Baptiste Veleli.

Episod istoric din secolul XVII.

(Urmare.)

Bietul Vornicul, care, o clipă înainte, în culmea furiei și-a indignării ștergea sudori reci de pe nalta sa frunte, el, la cuvântul de copilaș, simți leșinând din inima lui și furie și idignare; suvenirul copilașilor sei se deșteptă, o amară disperare și oboselă i cuprinseseră sufletul, încât el nu mai avu putere să țină sinęta în mână; ea căđu pe podelă tărind cu densa cea mai de pe urmă schintee de mánie din inima lui, și ca un om ce se îngrozesc de fapta ce eră să facă, își ascunse cu durere capul în mánile sale cele puternice.

— Am trecut'o la rēboji și pe muierea ta! — urlă de odată la ferēstră, pe din afară, un glas care deșteptă ca cu o lovitură de pumnal, pe bunul Lupu.

Baptiste nu mai eră în cămară. Ca fulgerul el profitând de abaterea lui Lupu se și răpeđise afară.

Acum fugiá spre curte în fuga mare, neatingēnd pământul și resturnând pe toți cei din calea sa.

— Stăi Căpitane! Aidem! sórele-i sus, — strigă un seimen, care eși de sub gârliciuil unei pivnițe și mi-ș inceleșă brațul seu de fer asupra brațului lui Lupu, care se pregătiá, în renăscuta sa furie, să urmeze după Veleli.

— Ai dreptate! — răspunde el, simțindu-și inima sa în prada setei de resbunare și a datorinților ce nobilul seu suflet i impunea; ai dreptate! înainte de tóte moșia! Și încălecând pe roibuil ce-i presentă seimenul, dispărú ca o săgētă, avēnd pe seimen dinapoia sa.

CAPUL VI.

Una din țilele cele frumoșe ale Moldovei.

Câteva ore după acēsta, pe când sórele se rădicase de vr'o patru sulți delá orizon, Lupu eră érăși cu ai sei, pe cari-ș părăsise dând de Gurdă, carele, séu de frica săgeței, séu din indemnul a cătoru-va rubiele, i dăduse scrisórea, prin ajutorul căreia ticălosul Veleli sperá să isbândescă în mărșavele sale planuri.

Ce mărētă și imposable adunare găsim noi acuma, nu mai mult în pădure, dară în șesurile și culmele ce se întind între ea și politia Domnescă. Ce mare de capete incununēză sórele cu aurósele lui rađe!

Indată după sosirea lui Lupu, carele eră așteptat, semnalul de purcedere se dá, ér acesta poruncescce mai întēiu să se facă rugăciuni. Un preot bētrán începe sfințirea apei. Sórele aurind albele barbe ale bētránilor boeri, lucirea sclipitóre a sinețelor, a topórelor, a cóselor, solemnitatea cântărilor religióse, făcea din acēsta adunare ca niște legióne ceresci cântând mărirea copilului din Vitleem, cântând dreptatea și pacea, pe care ele aveau să le restatornicescă în lume și să le resbune. După mântuirea ceremoniei, după ce apa cea sântă plouă ca o plóie de aur asupra capetelor grameđei și se sărută crucea, Lupu inorânduiesce șirul trupelor; apoi de pe tulpina unui arbore resturnat, el grăiesce așa:

„Boeri dvóstre și ómeni buni! Dđeu ne-a adunat pe noi toți aicea, ca să implinim voia lui: să restatornicim dreptatea și puternicia moșiei nóstre! Boeri și frați! scopul nostru e sânt! Dđeu ne va povētui să scăpăm moșia din gtiarele asupritórilor, el ne va ajuta să spělăm petele ce acelea au impus numelui multora din noi! „In tine, Dđmne, am nădējduit, și a tremurat dușmanul meu!“

— Să móră! să móră Iliás, — urlă șirurile, intrerumpēnd pe Lupu.

„Ascultați! — urmēză Vasile, — ascultați:

Ddeu nu vré mórtea pécãtosului ; cruțare, fraților, până și pentru Iliș ! o cer dela voi, o cer in numele lui Ddeu, carele in altfel nu va binecuvântã silințele nóstre . . .

— Ce-i de făcut darã ? — intrébã mai multe glasuri.

— Sã cãtãm a face tóte cu binele. Sã mergem, boeri, cu toții la Iliș și să-i spunem din partea țerii ca să ేశã din scaun ; ేశr decã nu va vré, decã va avé nebunía a face amenințãri, atunci, boeri și frați ! sãngele carele se va vėrsã fie asupra lui și a némului lui ! Ddeu ne va ajutã ! . . . Cãt pentru mine, sãngele meu, de va trebui, gata voi fi a-l vėrsã, decã eu prețul lui se va puté, cruțãnd brațele vóstre numeroșe, care atãt trebuiesc moșiei, sã se dobãndescã mãntuirea ei . . .

— Așã, așã ! — strigã mii de glesuri ; — sã mórã atunci asupritorul !

— Sã mórã Veleli și toți ceilalți ! — urlã alte șiruri.

— Sã mórã atunci necinstitorul numelui meu ! — strigã și Lupu.

La acest strigãt toți boerii se indesuirã in giurul lui, cerend sã se esplice, ce insemnãzã strigarea acésta. El le arėtã scrisórea sciutã, le o citi, le spuse vorbele grozave, ce Veleli i trimise fugind, cu câteva óre mai in urmã . . .

— Sã mórã Veleli ! Sã mórã ! — strigã toți boerii infuriați la audirea acestora.

— Sã mórã Veleli ! — strigã Lupu ; — dar, boeri, decã va vré cu binele sã pãrãsescã moșia ?

— Ce ęici ? — intrerupserã cãți-va boeri ; — dar pėta numelui teu ?

— Fie ! numele meu va remãné pėtat. Eu voi cãtã prin alte mijlóce sã șterg acea pėtã, — adause el, posomorindu-și privirea ; — dar el va trãt ! . . . Aicea nu sũnteți adunați sã rėsbunați pe un singur om, ci sã mãntuiți moșia intrėgã. De veți puté face acésta fãrã vėrsare de sãnge, cruțãți nu numai pe Veleli și pe Iliș, dar și pe toți ceilalți . . . Astfel Ddeu ne va ajutã de apurarea ! . . . Acum, boeri și fraților, aidem ! Timpul trece . . . și fie-care minutã ce perdem in deșert este o armã ascuțitã ce am puté da in mãna asupritórilor nóștrii ! . . . Aideți boeri ! Aideți bãeți !

Buciumele rėsunarã. Strigãtele de urã și tropotele cailor clocotirã încă multe minute in codri, dupã purrederea glótelor.

CAPUL VII.

Grecii.

E timp acuma sã ne inturnãm in cãmara acea din curțile domnesci, in care am lãsat pe Iliș. Veleli, care scãpase fugind de furia lui Lupu, alergase sã vestescã lui Vodã, cã rebelii, de cari ieri il inșciințase, sũnt aproape de tėrg, au inceput a se ivi fãțiș.

La audul acestei știri Iliș inșpãimėntat, ca și cãnd ar fi vėđut ridicatã vr'ó armã gata d'a cãdē d'asupra capului lui, palid ca cėra galbenã, cu glasul mai de tot stins, intrebase pe Veleli, ce-i de făcut ?

Veleli stãtuse pe gãnduri. „Sã aștepti, Mãria ta“, — respunse el apoi ; — sã aștepti ca sã veđi nu-i puté sã-i liniscesci cu cuvėntul — ori cu frica . . .” De cumva te vor lãsã, — adãugea el, — in sine, de cumva te-or lãsã in tron, m'oiu inturrã și eu ; de nu . . . voi stã pãnã atuncea in loc sigur.

— Sã aștept ? dar ęilele mele, dragã Veleli ?

— O ! ei n'or cutezã ! Ș-apoi, mai la urmã, intr' un noroc ! . . .

— Rėmãi dar și tu cu mine, dragã Veleli . . . Sã știi cã de-oiu scãpã și din cursa asta, am sã te fac omul cel mai mãrit . . .

— Mai bine cel mai bogat . . .

— Fie ! așã darã remãnem ?

— Hã ! . . . adecã . . . Mãria ta . . . eu cred cã . . . mai bine . . .

— Ce ? și tu Veleli vrei sã me pãrãsesci ? Tu tremuri mai tare decãt mine, numai chiar la ideea de a remãné . . .

— Mãria ta, veđi cã ei pot sã me omóre . . .

— E bine, dar ei pot sã me omóre și pe mine !

— Așã . . . numai ei pe Mãria ta pot sã te . . . omóre . . . darã pe mine . . . Veđi Mãria ta . . . ar fi mare pėcat sã mor tocmai acum cãnd am doue trei pãrãluțe . . .

— Apoi ce-i de făcut ? . . .

— Eu unul, știu cã fug, fug unde m'or duce ochii . . .

— Sã fugim, sã fugim ! cã nu-i de șuguit cu ęilele . . .

— Cum ? Mãria ta, vrei sã fugi ?

— D'apoi bine, ce ? ți-ai schimbat otãrirea ?

Șiretul și mãrșavul Veleli vėđu cã nu erã chip de a face pe Iliș sã rėmãie. Scopul pentru care el ar fi poftit acésta, cetitorul cred cã l'a ințeles acum din convorbirea lor.

— Sã fugim darã, sã fugim ! . . . și cãt mai curėnd, — respunse el apoi dupã o micã pausã. Oh ! Mãria ta ! dar unde vom mai gãsi o țerã binecuvėntatã și bogatã ca asta ? — adause el suspinãnd.

— Așã, dragã Veleli . . . unde voi mai gãsi o țerã unde sã fiu Domn și in mãrire . . . Dar s'a sfērșit, Veleli ; ęi unui idieliu sã spunã sã mi se gãtescã rėdvanele . . .

— Dar odórele le lași aicea, Mãria ta ?

— Sã le stringem, Veleli . . . Aide, ajutã-mi !

Apoi Vodã aduse din mai multe cãmãri tot ce gãsi de preț ; fãcũ mai multe legãturi grele din ele, implũ mai multe pungii cu banii ce avea gata ; apoi, dupã ce le pecetlui : „Acuma, Veleli, poți sã ęici sã mi se gãtescã rėdvanul“.

— Dar cu pungile ce sã faci, Mãria ta ? — intrėbã ministrul, neputėndu-și deslipi privirile dela ele.

— A ! chiamã pe cineva sã le dau sã le așede in rãdvan . . .

— Cum ? și Mãria ta ai face una ca asta ? . . . sã mai știe lumea cã ai bani, ca sã-ți ేశã inainte, și . . . Dã-le 'n cóce, sã le duc eu singurel. Și fãrã a mai așteptã primirea lui Iliș, ca un smeu, roș de plãcere, urcã, pe subțiori pungile și eși neputėnd ascunde un zimbet de mulțãmire, ce se desinã in colțușórele buzei sale.

Apoi mai mult de doue óre se scurserã, și Veleli nu se mai intorcea.

De odatã Iliș auđi mulțime de pasuri pripite prin coridórele curții, și curėnd, in cãmara unde se aflã, nãbușirã mai multe sute de greci, intrebuințãți in serviciul domnesc, serviciu care se mãrginía : sã dormã, sã mãnãnce, sã bea și sã adune avuții, pe cãnd indatoririle, ale cãrorã nume le purtau ei, cãdeau in spețele a vr'ó cãți-va moldoveni, ce mai remaseserã pe lângã curte :

— Aman ! aman ! Mãria ta, — strigã cu toții pe limba grecã, — aman ! țerã s'a resculat ! . . . Mãria ta ! . . . O sã ne mãnãnce ęilele, cãni cãia de țerani, cã au venit veste cã strigã prin țerã ca sã mórã grecii ! . . .

Ușa se deschise de un idieliu imbrãcat in roșu și un țeran intrã tãrindu-se mai mult pe brãnci, și lãsãnd dupã el urme de sãnge . . .

— M'a ucis ! . . . Mãria ta, a fugit ! . . .

— Cine a fugit ? — strigarã tot de odatã toți grecii.

— Jupânul Veleli . . .

— Veleli? cu banii mei, — strigă Domnul. A! trădătorule! . . . Și se lăsa desperat pe capetul divanului lângă care stătea în picioare.

— Veleli? — murmură éráși grecii îngroziți, — Veleli ne-au lăsat! . . .

Câteva minute în cămara aceea nu se mai auđiră decât bătăile cele sgomotóse ale resuflării grecilor și gemutul țéranului, carele pe totă minuta se făcea mai slab. De odată niște strigăte prelungite și ca de mii de glasuri venite din apropiere, străbătura în cămară, și deșteptară, ca cu o ascuțită lovire, înmămuritele inimi ale celor de față, cari toți se repeđiră spre ferestre.

CAPUL VIII.

Răsbunarea poporului.

Asemenea șiróielor celor furiose, ce rápeđindu-se din munți, restorn tot din calea lor, tot ce le impedeacă cursul, este poporul când furia-l guvernă; atunci el nu póte fi impedeat nici de cei mai respectați șefi ai lui, nici de gurile de tunuri, ce ar improșcă mórtea între șirurile lui, nici de baionetele ce ar resturnă șirurile naintașe, și ziduri de care se turtiau altă dată ghiulele tunului, cad sub topórele lui; temnițele în care gemeau mii de criminaliști și de nedreptățiți cad ca prin farmec, numai la amenințarea a cător-va sute de énși din popor, cad, se prábușesc, sub puternica lor resuflare . . .

Strigătele ce Iliăș cu ai sei auđiseră erau strigătele ce vântul aducea din strigătele sélbatice, ce scotea șirurile revoluționarilor, intrați de mai multe minute în tég. Fruntea acestora, formată din Seimeni și boeri, érá acum aprópe de curte, pe când códa séu mai bine glóta nici intrase în oraș, întinđendu-se pe acolo pe unde astăđi sânt Pécurationii și până sub Miroslava, atăta de mare érá numărul satelor ce alergaseră să mântuéscă țera.

Vr'o 50 de stánjini áncă de călărit și boerii avea să ajungă la Domnie.

Când de odată un strigăt, carele se prelungi din tóte șirurile cele mai îndepărtate până aprópe de boeri, i oprí pe loc.

— Să mórá! Să mórá! — strigă șirurile de țérani din urma seimenilor.

— Ce este acolo? — strigă Lupu; ce este acolo? Loc! Loc!

— Loc, băeți! — repetă după el șirurile de seimeni, indesuindu-se unele în altele, ca să deschidă trecétóre calului lui Lupu, carele vroia s'alerge spre punctul de unde vântul aducea strigăte sinistre, hohote grozave, sarcasme neauđite!

Curénd Lupu auđi acele glasuri mai de aprópe: „Să-i tăiem nasul!“ strigă unii. — „Ba urechile!“ urlă alții.

— Nu! să-i scótem ochii cu sfredelul! că așa a scos el ochii bunului meu! — Să-l înțepăm!

— Să-l ardem! — Degéba, băeți, că nu arde căi vêrcolaci! ha! ha!

— Ce naiba stai atăta la vorbă, méi Bardă? Dă-i cu măciuca 'n cap! Ha! bine! dă-mi acum urechia stângă . . . nu vreu cea dréptă, că pe cea stângă a tăiat'o el tatălui meu!

Lupu presimți o grozavă vedere și se înfioră.

— Ce este, ómeni buni, — strigă el; — ce este?

— Ce? . . . nu scii? — răspund mii de glasuri: I'am găbuit ascuns într'un gârliciu . . .

— Pe cine?

— Pe tálharul carele ne-a mánecat bunul, móșia și đilele la atăția . . . Pe Veleli.

— Pe Veleli? . . . Loc! Ómeni buni! loc Căpitanului Lupu!

— Loc Căpitanului Lupu! — strigă și seimenii din urmă. Dar mulțimea stăpánită de o singură idee, de resbunare asupra lui Veleli, érá surdă la asemenea poruncă, și cu urechia la pândă, ea cercă să prindă ori ce cuvânt grozav ce viniá dela căți va stánjini mai de parte, cuvânt pe care îl repetă cu o vie mulțámire, riđénd cu hohote grozave.

Calul lui Lipu își mușcă zăbala și improșcă mulțimea cu țérină, în nerăbdarea sa. De odată un hohot diavolesc se întinde în glóta indesuită și mii de glasuri urlă:

— Mie! mie, un picioruț! . . .

— Un deget măcar, mie!

— Ochii lui, dați-mi!

— Capul! capul! să i-l pun icede în cósa! . . .

— Ha! ha! ha! a perit fiéra!

— E pré târđiu, — gândi Lupu, la auđul acestor strigăte sélbatice. Și în faptă érá pré târđiu, căci, când după câteva minute, grămada indestulată de cruda ei sete de resbunare, i făcu loc ca să trecă, el nu găsi în locul unde urmase scena, decât câteva pete de sânge! . . . Tot trupul lui Veleli, bucățit de popor cu topórele, érá împărțit pe la sute de țérani; unul avea în cósa un picior al lui, altul capul cu ochii holbați și limba între dinți . . . ista o urechiă, cela o mână!

Grozavă é resbunarea poporului, dar ori cât de grozavă arare-ori este nedreptă!

— O! nestătátóre și nici odată incredintate lucrurile lumei! cum vrăstéză tóte și turbură și face lucruri împotrívă; când cu cale este a fire frică celor mici de cei mai mari, ér cursul lumei aduce de multe ori, de este grijă celui mai mare de cei mai mici. Fericiți sânt. Craii, Impérații și Domnii, cari domnesc așa, „să nu le fie de cei mai mici nici odată silă“.

Éta ce cugetări scóte din inima lui Miron Costin, revolta țérii în contra lui Iliăș și decă spiritul seclului în care viețuía Miron, îl făcuse să đică că „cu cale este a fire frică celor mai mici de cei mai mari“, ce lecție frumoasă, ce lecție nu dá el celor mari când adaugé: „Fericiți cei cari domnesc așa să nu le fie de cei mai mici silă“.

Acuma să reapucăm narația noastră de unde am lăsat'o.

Lupu, bunul acest suflet a căruia mânia nici odată nu ar fi mers până să întindă mort nici pe cel mai inverșunat dușman al séu, Lupu se mahní peste séma, vedénd scenele aceste cráncene, și întorcéndu-se cătră boerii ce-l áșteptá: — Dđeu a făcut dreptatea sa! đice el: Veleli a fost bucățit de popor! . . . fie numele Domnului binecuvântat!

Intre aceste boerii sosiră la Domnie.

Lupu în frurtea tuturoră intră în curte; socot de prisos să spun în ce stare aflară ei pe Iliăș.

— Me rog, dv., boeri, érați-me! — strigă el, împreună cu toți Grecii, aruncându-se în genunchi.

Mai mulți boeri hohotiră la vederea porumbatecelor fețe ce schimbă aceia, dară Lupu i privi cu mánie; apoi cu blándete cătră Iliăș:

— Dómne! — i đise el, — țera a nábușit în oraș; cu toții s'au ridicat asupra Máriei tale, ca să-ți repună đilele; ascultă cum strigă în tóte părțile pe Greci!

În faptă, ostașii și poporul grămădit prin ograda Curtií și pe tóte ulițele, și pe câmp, chiuiá și strigá: „Dă-ne, Dómne, pe Greci!“

(Încheierea va urmá.)

V. A. Urechia.

Mai stăi vreme!

Mai stăi vreme! mai stăi și 'n loc,
Căci sborul teu me 'nghiață,
Pe-aripa ta de ce răpesci
Și scurta noastră vieță?

Odată-așă dori-am să sbori
Și greu mai puteai trece —
Și n'aveam suflet pe pământ
Ca să te pot petrece.

Și te rugam atunci plângând:
„De ce nu mai treci vreme?
Nu vești de dor și de urit
Cum sufletul meu geme?“

Ați cu-o copilă am legat
Dulce tovarășie,
Cu care drumu-acestei vieți
Aș vré in veci să ție.

Mai stăi vreme! mai stăi și 'n loc.
Căci sborul teu me 'nghiață;
Pe-aripa ta tot furi, tot furi
Din scurta noastră vieță.

Ér când la farmecile tale
Inima-mi va sta rece:
Atunci să treci, te rog să trec
Ca fulgerul ce trece!

Să mor — când n'-oi mai sci gândi
La țile dulci din vieță;
Când n'-oi avé simțiri 'n sîn
Și lacrimi pe față!

V. B. Muntenescu.

P o e m e i n p r o s ă .

I.

P a r a s i ț i i .

Florica vărului Sandu este-un bobocel de trandafir și istețele sale vorbe me încântă. De aceea mi-i dragă, ca sufletul din mine, și ea me iubesc.

Intr'o di de maiu frumósă și drăgălașă, ca și anii sburdalnicei copilării, me rogă să-i fac o fluierice de salce. Și m'a rugat atât de duios și cu atâta frăgețime, că n'am putut fără s'o iau de mână și străbătând covorul peștit de erbă, din grădina tătă-ne-meu, să merg cu ea la vale. Aci plopi urieși și salce pletóse, privesc, cum apa curge aci lin, aci val-vértej, dá pept bolovanului, ce-o 'mpedecă 'n mersul seu firesc, face ocol in giurul unei stânce, pe care s'o delátur: e nu-i in stare, se 'nvérte, se sucesce, pân ce se perde 'n zare, ca și dorințele inimei omenesci.

Salcea lângă care m'am oprit, mi s'a părut mult puternică, de aceea, scot cuțitașul și taiu o crengă ce-am cređut, că se potrivește.

Pentru Floricuța am despoiat-o de-o podóbă. Salcia trebuie c'a simțit acesta, că bórea lină, ce-i se strecură printre crengi, mi se părea, că suspină. Mi-a intrat un ghimp la inimă! Da de-o dóre?

Durere nouă! Cógia crenguței mele, părea a fi sleită, de loc nu vrea să se desfacă. Me uit și vęd, că pe béta salcie, un afurisit de soc își făcuse culcuș și-i sugea puterile. O mică rană i-a fost de ajuns seménte de soc, ca ea să 'ncolțescă și să devină mare. Li priá hrana de-a gata, stă însă, că eră pufăcies, pe când salcea, de și numai cu mari opintiri putea face și ea ceva, eră teióasă și plină de vârtoșime.

Uręc parasitiu intoce-mai ca și capetele ușóre și lipsa de caracter, mai tare nu-i pot!

Iau socul cu rădică cu tot și-l sădesc in dunga velei, ér rana salcii o astup cu ce-am sciut, că-i bine.

Taiu altă crenguță din salcia vecină și fac Floricuții fluiericea, că eră neastemperată copila.

Peste câteva țile iau pe Florica de mână și merg să vęd că ce-i?! Salcia ajutată de puterea ei firească, de a cresce, să 'mputerise, pe când socul eră ofelit și galbén, că nu putea trăi fără pe spinarea altuia. Așă se deprinsese.

Mi-a părut bine, că Florica mea s'a luat după sprintenii fluturii, cu aripe poleite, și mi-a dat timp ca, purtat pe aripele ușóre ale fantasiei, să-mi croiesc câte și mai câte visuri aurite despre multele taine, ce ur-sita singurá le scie, că ea le ține 'n póla sa și numai pe rënd, pe rënd ne descopere câte ceva, ca și omul viclén.

Gr. Sima a lui Ion.

Dilele din urmă ale pământului.

Cunósceți dvóstre acea frumósă legendă arabă despre călătorul in veci pribég, care se rëntórece tot la o mie de ani acolo de unde a plecat?

— Intr'una din țile, — povestesc Kidz, căci dên-sul este călătorul in veci pribég, — am ajuns intr'un oraș fórte vechiu și estraordinar impoporat. Intrebăi de un locuitor, când s'a intemeiat orașul acela? „Orașul nostru e fórte puternic, — respunse omul meu, — dar nu scim de când esistă; strămoșii noștri in asta privință atâta au sciut ca noi“.

„La o mie de ani érăș m'am ivit in locul acesta și n'am găsit nici urma orașului odinórá puternic. Pe teritoriul seu un plugar adună fên. L'am întreat, când s'a dêrîmat orașul care a stat in locul acesta?

„— Ciudată întrebare! — respunse plugarul, — aici nici odată n'a fost alt ceva decât fênațe.

„Mai târțiu cu o mie de ani revenind in locul acesta, eră acoperit de mare. Pe malurile sale pescuía o mulțime de pescari; i-am întreat, când a acoperit apa pământul acesta?

„— Cum poți întrebá așă ceva?! — respunseră dênșii, — locul acesta totdeuna a fost acoperit de mare.

„Peste o mie de ani érăș am trecut prin locul acela: marea dispăruse. Intrebai de un păstor care-și páscea oile pe cósta unui dël innalt, să-mi povestescă acesta schimbare. El imi dete respuns identic cu cei inainte cu o mie de ani.

„In sfêrșit am revinit înc'odată in regiunea aceea, peste o mie de ani. Atunci ochilor mei se ivi un c-raș mai frumos și mai bogat decât mai de mult. Când am întreat de intemeierea lui, locuitorii lui mi-au respuns astfel:

„— Timpul intemeierii oraşului nostru este cel preistoric; noi nu ştim când s'a intemeiat, ba nici strămoşii noştri n'au ştiut mai mult în asta privinţă decât noi“.

odată va urmă o catastrofă finală, care va produce mórtea vecinică a firei şi a omeniei.

În mijlocul străformărilor necontenite şi în începutul vecinic al lucrurilor, el nu a presimţit stingerea

Căprióre.

„Şi peste o mie de ani erăş am vinit în locul acela, — urmă Kidz . . .

Aici se opresce povestitorul din secolul al treispredecele. Nu încapă îndoielă, că el nu a observat, că

totală a luminei şi a vieţii.

Însă, cu tóte că alegoria acésta e defectuósă, totuş putem învăţá mult din ea. Ea ne probéză cât de mici sîntem, ne alungă tóte iluziunile, conform cărora

credem că lumea în care trăim e inalterabilă, și ne arată că istoria omenimei în univers nu e mai importantă decât a unei insecte miserabile, care se naște într-o zi de vără, tot în aceea învătă ce este amorul, crează generațiune nouă și móre.

Astăzi deja sîntem mai norocoși decât Kidz, căci putem să încheiăm calea lui mare făcută înainte cu mii de ani. El s'a mulțămît cu observațiunile făcute în unele puncte ale globului. Noi putem să privim totul în legătura sa. Fără talent profetic, fără vr'o vrăjitură voim să presintăm cetitorilor noștri zilele din urmă ale pămîntului, agonia morții sale și să descriem acel minut infricoșat, în care acela se va nimici.

Astfel hotărește astronomul cu ajutorul științei sale momentul acela, în care doué stele se întînesc, acea oră minută și secundă, în care peste sută de ani cutare întunecime în sóre séu în lună va produce gróză pe pămînt.

Planeta noastră pe care locuim s'a recit.

Căldura ei din lăuntru, centrală, e slabă și lăncedă; aceea nu mai pôte să străbată la suprafață prin cógia învetoșată treptat. Scurgerea necontentită sécă mările. Apa se depărtéază de maluri, fundul mărilor se rădică, insulele se rentore la continent, mările mediterane dispar.

Fîind că gheața din regiunile polare crește nencetat, popórele dela nord se mută sóre sud, unde vor manifestá până 'n ziua de pe urmă minunile civilizației murinde.

Atunci Rusia, America de nord, Japonia, Tibet, Europa vor trăi numai ca o amintire, prin cronicile adunate cu multă trudă de către arheologii din timpul acela. America de sud, Holandia nouă și încă câteva insule australiane, acoperite de gheață, asemenea au să fie pierdute pentru omenime. Numai equatorul va mai fi locuibil. Africa de mijloc, Indiile, regiunile marelui canal inter-ocean vor fi pline de orașe impoporate și triburile indigene cu remășițele popórelor impinse într'acolo de gerul înghițător vor formá o rassă nouă, a cărei fisionomie nu s'ar puté defini de către nici un antropolog al epocii noastre.

Atunci se vor face descoperiri surprîndétóre, mintea omenescă va produce invențiuni ne mai audite față de cari ale noastre sînt numai niște încercări neghióbe. Sahara, Nilul vênét, rîurile Amazonice vor avé pe malurile lor niște popóre civilizate, aședate într'o lume cu totul nouă, care de mii de ani le acună comori neprețuite, la o lovitură pămîntul va nasce minuni. Chemie nouă și alte științe moderne se vor nasce în mintea omului. Aerul, pămîntul și internul acestuia, pămîntul cu nóuele sale continente, tóte elementele intrunite în mánile acestui om perfecționat, vor cévini niște mijlóce supuse, pe cari le va infraná, întrebuiță și transformá după placul seu și după caprițiile sale.

Și într'aceste sórele, inima lumii, contrabalantătorul sistemului nostru planetar, va páli și se va reci din moment în moment.

Renumitul astronom Faye díce în privința acesta următórele :

„Recirca inimei e identică cu mórtea. Indată-ce se va stînge flacára acésta, organismul animal și vegetal, care deja de mult începuse a se trage spre equator, va dispáre cu totul de pe globul nostru.

„Sórele nu va mai respândi, decât niște rađe palide, prin urmare spațiul universal va fi cuprins de întuneric și recélá; mișcarea continuă a regiunilor aeriice se va transformá într'o linisce compactă; norii din urmă vor vêrsá pe pămînt plóia din urmă; rîurile și fluviile nu vor mai duce apele lor în mare. Marea, care éssaș va fi cu totul înghițătá, nu se va mai supune legilor naturale, conform cărora a crescut și a scáput.

Pămîntul nu va mai avé altă lumină, decât aceea ce-i vor respândi meteoroliții, cari și atunci vor pêtrunde în cercul aerului și se vor aprinde într'ensul.

„Se pôte că și sórele va trece prin acea schimbare, ce se observá la începutul stingerii unor stele, și astfel prin cataclysmes dóră și sórele își va redobândi pe un timp lucrórea sa originară; insé totuș nu peste mult éráș se va întunecá și anc'odată și mai pe urmă se va stînge, ca Lebéda, Corona și alte stele.

„Ceea ce privesce celelalte părți ale universului nostru mic, stelele mișcátóre și cele ficse d'o potrivă vor avé sórtea pămîntului, urmându-și după aceleași legi rotirea lor în giurul sórelui stins“.

Dar ce se va întemplá înainte de acest sfêrșit infricoșat? Ce va devini marea familie a omenimii în mijlocul acestei agonii universale?

Să ne întipuiim órele din urmă ale pămîntului ce se va stînge !

Piscurile de gheață ale polurilor vor vini tot mai aprópe de equator. Aici va mai fi încă un mic teritoriu locuibil, va mai fi încă mare deschisă pe glob, dintre a cărui locuitori au murit deja 19 părți din 20. Spre acest loc îngust se va concentrá viéta tótă, ca și rađe din urmă ale unei lampe ce vré să se stingá. Ómenii și limbile lor se vor contopi.

Rassele mari de animale, asemenea mánate aici de frig, vor ajunge între reprezentanții cei din urmă ai rassei noastre. Tóte productele se vor aduná. Un instinct comun va dominá aceste ființe: instinctul susținerii propriie. Animalele degerate se vor stringe la olaltă și unul în brațele altuia va căutá puțină căldură. Șerpilor nu vor mai avé otravă; ghiarele leilor și tigrilor nu vor mai fi periculóse. Fiérelle se vor alipí de ómeni. Totul vré să trăiéscá și tot să trăiéscá, până 'n ziua cea mai de pe urmă.

În sfêrșit va sfînti și sórele acesta. Rađele sórelui palid vor luminá un tablou trist: pe malurile celor din urmă mări secate cadavrele celor din urmă ómeni înghițăți.

Dupá mórtea acésta infricoșată vor revêrsá díorile unei omenimi noué. Când viéta a dispárut de pe suprafața planetelor, aceeaș causă, care a făcut imposibilă viéta pe aceste stele acoperite de zăpadă, va face posibilă aceea pe suprafața sórelui stins. Sórele va trece prin tóte acele transformări geologice, prin cari au trecut celelalte corpuri ale sistemului nostru universal. Viéta organică și o nouă omenime se va ivi într'ensul, care va atrage în cercurile necunoscute ale puterii atrăgátóre către Hercule. Și acest sóre încă fórté îndepártat odată se va stînge . . .

Acest proces este o legătură tainică și nesfêrșită a cauzelor și causatelor, a vieții și a morții.

Marcu Emilian.

Doine și hore din Ardeal.

— Din ținutul Borgoului —

I.

usu-s'a hădița dus,
Pe valea Bistriții 'n sus.
El s'a dus ca să găsească,
Pofta să ș-o implinéscă,
Doue vaci cu córne largi
Și copile care-s dragi,
Doue oi țigiri bársane
Și copile nêsdràvane.

Dară ori cât' a umblă,
Ca și mine n'a află,
Mioriță blândișoră,
Copiliță balăiôră.

II.

Frunță verde sălcioră,
Puiculiță balăiôră!
Tu n'ai tată — eu n'am mamă,
Amândoi sântem de-o samă;
Tu n'ai frați, eu n'am sorori,
Amândoi ca doi bujori,
Vină! vină! puiculiță
Și m'adapă cu guriță,
Vin'! că dorul me omôră,
Și me arde ca o pară.
Vai de mine n'am creștere,
Puica-mi țice 'n gura mare:
„Omori-te-ar dorul meu!
Că tu ești vielén și rêu,
Vrei numai a me 'nșelă,
Eră nu a me luă”.

III.

Dragă mi-i lelița 'naltă
Și la mers cam legănată,
Dragă mi-i lelița 'n joc,
Că se légână cu foc;
Unde-ș pune piciorul,
Se aprinde mohorul,
Unde-arunc' un ochișor,
Arde sufletul de dor.

IV.

Mere * lelea la fântână,
Cu cofița într'o mână.
Și tot mere ea cântând,
Floricele culegând,
Floricele lăpędând;
Când voinicii le-or culege,
De ei dorul să se lege,
Când or da să le miröse,
Să le intre doru-'n ôse.

V.

Frunță verde de piperi,
Haida mândră 'n deal la peri,
Să te 'ntreb, ce-ai făcut eri?
— Am dat apă la doi veri,
Am dat apă de spēlat,
Buze dulci de sărutat.
— Și la mine n'ai gândit?
De păcat nu te-ai ferit?
— Decât sfântă c'un mișel,
Mai bine c'un voinicel,
Voinicul are noroc
Și cu dēnsul treci prin foc.

I. Dologa.

Invențiuni noue.

Transfusiunea sângelui. Dl Vulpian a semnalat în ședința Academiei de științe franceze din 26 august

* Merge.

o metodă nouă pentru transfusiunea sângelui. Transfusiunea este un remediu cutezat, la care nu se poate recurge decât în cazurile cele mai extreme și care din această cauză chiar escită în mare grad interesul medicilor. Una din marile piedeci, cari se opun succesului ei este conglubilitatea sângelui; chiagurile cari se pot forma în sângele de transfusă, constituiesc un pericol pentru viața operatului; chiagurile microscopice chiar sânt de temut. Pentru de a înlătură acest neajuns, sângele a fost bătut, desfibrinat: dar licuidul hrănitor alterat în acest chip, nu mai deplinesce condițiunile dorite. În alte cazuri s'a adăugat sângelui clorură de sodium: în scurt nu s'a slăbit séu s'a suprimat incheagarea sângelui decât alterându-se proprietățile sale fiziologice. Acum câți-va ani dl Schmidt constată, că peptona amestecată cu sânge suspendă pe un timp mai scurt séu mai lung incheagarea sa fără ai alteră natura sa proprie. Dl Anfanassiew s'a folosit de această constatare și aplicându-o transfusiunii, a isbutit să retragă dela un câne aprôpe doue treimi din câtimea totală a sângelui și să înlocuiescă cu succes sângele estras prin sânge peptonisat. Dēnsul propune prin urmare aplicațiunea acestei procederi la om.

Scóterea dinților fără durere. Un dentist din Geneva a găsit un mijloc ingenios de a scóte dinții. El a fost comunicat societății de biologie din Paris de câtră dl Paul Bert. După această invențiune nu se mai întrebuițeză nici un instrument pentru scóterea dinților și ori ce durere este înlăturată. Mijlocul este foarte simplu. Se ia o bucată mică pătrată de cauciuc, care are în mijloc o gaură prin care trece dintele ce trebuie a se scóte; se împinge cauciucul până la partea superiôră a rădēcini, apēsând asupra gingiei. Cauciucul se stringe la influința căldurii, slăbesce mai întēiu rădęcina și sfērșesce prin a o scóte din alveola sa, fără ca cel ce suferă să simtă cea mai mică durere. În general trebuie patru séu cinci zile pentru a avé acest rezultat. Ideea este foarte ingeniosă. Doctorul Galippe a citat, pentru susținerea acestei proceduri, un fapt care tinde a demonstră eficacitatea acestei invențiuni. S'a băgat pentru scop cu totul altul, cele doue incisive centrale ale unei jure fete în doue bucăți mici de cauciuc. Din nenorocire pentru bolnavă nimeni nu s'a gândit să-i scótă cauciucurile. Cele doue incisive cădură. Este dar îndestul de probabil, că această scótere a dinților prin întrebuițarea cauciucului are să dea în viitor rezultatele cele mai neașteptate.

Mașina care face să plouă. „Comercial Buletin“ din New-York vorbește de o mașină care a fost inventată și cu care se va face încercare în Nouvelle-Galles de Sud. Inventatorul este un Australian, și descoperirea lui este destinată să facă să plouă când va fi trebuință. Aparatul consistă dintr'un balon, purtând o încărcătură de dinamită, care se pôte face să isbucnescă îndată ce balonul a ajuns în nori, prin mijlocul unui fier electric ce este legat cu pământul. Esplosiunea va face să plouă. A mai fost, ni se pare odată vorba de o invențiune de felul acesta, dar rezultatele dobândite n'au respuns la aceea ce se așteptă.

Copilași de cauciuc cari țipă. America este țera industriilor celor mai ciudate. O casă din New-York a inventat o jucărie întrebuițată de călătorii cari vor să stea singuri în vagon. Acești copilași, făcuți de cauciuc, se vënd cu prețuri diferite, variând între 10, 40, 50 și 52 de franci, după cum voiesce să aibă cineva unul care să strige mai tare, c'o voce înțapetóre, gemete violinte, bociri nesuferite, etc. Aceste strigăte particulare încep îndată ce se apasă pe pantecele acestor falși copilași, și asigură călătorului egoist și inamic d'ori-ce țovărășie, singurătatea și liniscea în vagonul seu.

F.

Serisori din Iași.

27 august (8 sept.) 1884.

(Giurul Iașului, cele patru dealuri, băile, ce s'a petrecut în zilele din urmă, emigrarea israeliților, congresul studenților, expozițiunea industrială, o plagă rușinoasă, Teatrul Național, Societatea lirică, o operetă nouă.)

Vorbindu-ve în prima mea scrisoare de câteva lucruri interioare ale Iașului, țin să completez această scurtă descripție, pomenind aici și despre locurile incungiuătoare ale acestui oraș, cari sunt într'adevăr demne de vădit, și chiar de studiat.

Cele patru dealuri din giur, au de-asupra lor fiecare câte un monument. Aronean are pe vârful-i o mică, dar frumoasă biserică, fondată de Aron-Vodă, biserică care odată a servit de mănăstire, și chiar de citadelă, fiind așezată într'o pozițiune și strategică și pitorescă. Galata, posedă de asemenea o frumoasă biserică, cu un zid respectabil, cu multe chilii și case mari de locuit; odinioară ea a fost asemenea mănăstire, dar astăzi nu e servită decât de vr'o doi preoți, ér casele din interiorul zidului, s'au transformat într'un asil pentru bătrâni și infirmi; la câți-vazeci de pași de Galata, spre mēdădi, se găsește încă formidabila *cruce a lui Fereuz*, a cărei istorie sunt sigiri că toți românii o știu, și care a fost descrisă în versuri de bătrânul poet iașan Tăut. Pe vârful dealului Cetățuia, este asemenea o biserică, purtând același nume; un palat mare dar în ruină, există încă în interiorul unui zid incungiuător mult mai mare și mai solid decât la precedentă biserică; se ved încă ruinele unui alt zid, spre apus, care pare într'adevăr a fi urma unor lucrări de apărare de o tărie neobișnuită. Palatul și biserica Cetățuiei sunt clădite de Duca-Vodă, domn care a lăsat mai multe monumente eclesiastice în orașul nostru. Se mai spune cumcă acesta cetățuie ar fi fost legată cu orașul prin un canal subteran prin care se putea comunica la casuri de nevoie; lucrul însă pare foarte puțin probabil, de ore-ce valea Băhluului, ce acest canal ar fi trebuit să traverseze, este atât de apăsă, în cât un asemenea drum n'ar fi putut fi tăiat în pământ, fără a fi imediat umplut cu apă. La pôlele dealului Repede, e așezată mănăstirea Socola; construcția și dependințele ei n'au nimic extraordinar, dar e astăzi remarcată prin seminariul ce e stabilit acolo; de lângă acesta mănăstire (de asemenea părăsită de călugări), începe urcarea dealului Repede; acesta urcare e foarte anevoioasă și ține, cu cai buni, aproape o oră. În vârful dealului sunt niște băi minerale de curēnd descoperite, cari își câștig pe fie-care an o reputație mai bună. Câteva vile pitoresci se ved în lungul sușului, vile de curēnd clădite și după sistemele cele mai noue și mai originale. Când vârful Repedei e trecut, drumul județan resbate prin o pădure cu o reputațiune . . . nu tocmai glorioasă. Pădurea Bordea e renumită în totă Moldova pentru jafurile și hoțiile cele mai mari ce se comiteau în ea, mai ales când pe acolo eră drumul principal ce conducea în țera de jos, și spre Valahia; astăzi multămită unei administrații și privigheri seriose, drumul e foarte sigur.

Mulțumită călei ferate, iașenii în timp de veră merg în fie-care zi de recreație la câteva puncte de băi, în depărtare de o oră séu doue de oraș. Aceste băi sunt Strunga și Unghenii; cele întei sunt băi sulfurose, renumite pentru curarisirea reumatismelor celor

mai înderētnice, cele al doilea sânt simple băi de riu, de ore-ce satul Unghenii e situat pe marginea Prutului. Înspre răsăritul Iașului încă e un tēgușor renumit odinioară pentru băile de Prut, Sculeni, care acum însă e puțin căutat din pricină greutateii drumului, nefiind până acolo o cale ferată.

În cât privește faptele petrecute în cele din urmă zile în orașul nostru, ve voui vorbi despre ceva care a făcut mare vuet, nu numai în țera noastră, dar în Europa întregă, ba chiar și în Lumea Nouă, în America. Emigrarea israeliților „din România“ se restringe numai la emigrarea israeliților „din Iași“. Până acum au plecat doue transporturi de câte 150—200 capete, fără însă ca prin acesta să se fi simțit ceva gol în acest oraș unde numita populație e aproape la 40,000. Dar decă v'aș spune, că în schimb pentru acești mult 400 plecați oficial, ne vin, prin diferite frontiere, și în fie-care zi, câte 50 cel puțin israeliți prospēți, și încă mult mai săraci și mai avizi de gheșefturi de cât cei ce plec, decă acesta ar sci-o Lorđii engleji ce ne califică cum e mai rău în parlamentul lor, atunci cred că Românul ar fi mai puțin demn . . . de calificarea de barbarism și incultură ce-i se atribue necontentit. După cum ve spun, în o săptămână ne revine cu prisos, și pe tăcute ceea ce într'un an și cu mare paradă iese din țera noastră.

Studenții universităților din Iași și București au luat de câți-va ani frumoșă hotărēre de a face regulat în fie-care săptămână câte o întrunire generală sub numele de „Congresul Studenților“ și în fie-care dată întrunirea făcēndu-se într'un oraș diferent. Astfel s'au întrunit până acum la Focșani și Pitești, la Bacău și la Turnu-Severin. În ist an, pe la 8/20 septembre se vor întruni la Galați, portul cel mai însemnat al țerii noastre.

La expozițiunea industrială ce se va deschide de sigur la 2/14 septembre în Iași, sosese deja mulțime de aderinți, și se speră ca ea să reușescă, decă nu splendid, cel puțin destul de bine.

Îmi vine cam greu să ve vorbesc despre niște lucruri scandalose ce se petrec câte odată pe aici; totuș în termini generali cred, a nu trece de limitele unei corespondenți seriose. Din nenorocire, și la noi, precum în unele părți ale străinătății a început a se introduce o plagă rușinoasă, numită pe franțuzesce: *Chantage*. Șantajul în țiaristică, după ori ce minte serioasă, se pōte compara cu faptele cele mai greu lovite de dispozițiunile codului penal. Acest șantaj se cuprinde în amenințări făcute prin țiare, (fără nici un căpētaiu), la adresa unor persoane séu familii, în scop de a acăpără dela aceste ore-cari sume, pentru a tăce asupra unor scandaluri familiare séu alte cestiumi delicate. Cum am mai dis, din nenorocire există și în orașul nostru doue asemenea organe cari se hrănesc mai mult cu pânea acesta; consecvența unui asemenea fapt, fu, că săptămāna trecută un militar de cel mai înalt rang fiind calomniat de un asemenea țiar, în modul cel mai trivial, ș'a eșit din datoria sa, amenințând cu sabia chiar pe tipograful ce imprimase țiarul în cestiume, pentru a-i da pe autorul articolului, lucru ce a făcut un foarte mare și foarte urit vuet în tot orașul. E foarte de plāns când asemenea fapte se produce și când ele sânt mai ales provocate de organele destinate a respāndi lumina și binefacerile într'o societate, ér nu calomniile și zavistile.

Teatrul nostru Național se pregătesce pentru stațiunea viitoare. Mare isbāndă însă nu se vestesce la orizontul nostru dramatic, de ore-ce, acesta instituțiune fiind pré mult cădută în ochii cetățenilor noștri, prin relele administrațiuni ce s'au succedat, pare a nu luă calea de a se ridica nici în viitōrea ernală teatrală. Actorii

vor fi tot cei din anul trecut, — minus chiar câțiva, — ér repertoriul se dice că se va compune între altele din: „Fântâna Blanduziei“, „Fiesco“ (de Schiller), „Maestrul Făurar“ (Le maître des Forges), „Bărbatul cu trei femei“, etc. Afară de Fântâna și „Fiesco“, toate piesele ce se anunță sunt uvraje de o valoare literară destul de josă; și încă „Fiesco“ a fost anunțat și pe programa anului trecut, fără a fi reprezentat. Me tem că și anul acesta va rămâne tot numai pe programă, de ore ce personalul artistic al Teatrului e foarte neîndestulător pentru una din capodoperile lui Schiller.

Posedăm o Societate Lirică, cu scop de a face să se reprezinte diferite opere musicale dramatice. Existența acestei societăți pare însă efemeră, séu cel puțin letargică, căci vedem că multe semne de viață nu da. Dl E. Caudella, un distins violinist și compositor, autor al musicelor din „Olténca“, „Féta Rezeșului“ și „Hatmanul Baltag“ a pregătit după cum aud o nouă operă în trei acte intitulată: „Beizadea Epaninonda“. Acésta însă, ca și „Hatmanul“, ar fi să se reprezinte pentru „prima“ oră tot în Bucuresci; lucru ce ni se pare a fi o desfidere aspră pentru Societatea „Lirică“ de aici, a cărei membru activ e dl Caudella.

lassiensis.

Din părțile sătmărene.

Baia-mare, la 9 aug. n. 1884.

(Balul românesc din Bicsad și înființarea unei reuniuni a damelor române din părțile sătmărene.)

Brecum promiseseam în corespondința mea despre petrecerea românescă din Lipou, am onóre a raporta și despre balul, ce s'a ținut în sala băilor dela Bicsad în 27 aug. st. n.

Petrecerea a avut drept scop filantropic sporirea fondului orfanotrofiului diecesei Gherla, pentru părțile ungurene.

De și timpul a fost în gradul suprem neplăcut, plouând torent totă ziua, totuș s'a adunat un public foarte numeros din Țera Oașului, Sătmar, Măramureș, ba și din Sélagi. Speranțele mele nutrite pentru acésta petrecere s'au împlinit peste așteptare. Balul a durat până la 6 ore dimineața cu animositatea și veselia cea mai mare, și numai oboseala după atâta danț ne-a înduplecat, să fim, și să ne întorcem spre odihnă. Quadrilele le-au jucat 35—40 părechi. S'au jucat jocurile românesci: Romana (de 2 ori), Ardeléna, Someșana și Hașegana. Am simțit mare bucurie, vedând cu câtă plăcere jocă damicelele noastre jocurile naționale. Ar fi de dorit, ca dnii arangiatori în tóte petrecerile românesci să introducă aceste jocuri frumoșe, cari, durere, în multe locuri au eșit din modă.

Multe suveniri frumoșe am adus cu mine din acest bal, însă dintre tóte cea mai plăcută impresiune mi-a fost esperința, că și damele române din aceste părți au început să pricépă care este misiunea unei românce. Ce e drept, acésta se manifestază de ocamdată într'un chip modest, dar se speră că cu stăruință incetul cu incetul se va atinge scopul. Progresul pe acésta cale se póte face mai ușor prin cultivarea sentimentului național, prin iubirea limbei materne, prin spriginirea literaturii noastre. Credem, că damele noastre din aceste părți, mai ales cele mai tinere, vor porni în direcțiunea acésta; speranța noastră se întemeiază pe acea întreprindere națională, care s'a inițiat cu ocaziunea acésta și despre care am să vorbesc mai la vale.

Succesul material al balului a fost escelent. Venitul curat este de 75 fl., remas din venitul brutto,

147 fl. Care va să dică, petrecerea a avut deplin succes.

Dintre dame am înregistrat:

Dnele Maria Barbur (Pomi), Ana Bilț (Baia-mare), Ana Bud (Gherța-mare), Luiza Cocian (Cehul-Sélagiului), Maria Darabant (Boinesci), Maria Erdős (Trip), Rozalia Tucec (Desesci), Maria Gogea (Călinesci), Berta Kókényesdi (Bársana), Paulina Lucaciu (Sătmar), Anna Măguran (Baia-mare), Anna Mirișan (Certeze), Em. Petrovan (Săcălășeni), Corn. Pișcorean (Călinesci), Eleonora Pop (Dorolți), Anna Pop (Călinesci), Iulia Pop-Leményi (Prilog), Maria Pop (Tersolți), Maria Serbac (Tarna-m.), Elisabeta Szabó (Mădăras), Iulia Streicher n. bar. de Bernáth (Bicsad), Luiza Vaida (Halmeu).

Dșorele: Elena și Valeria Bilț (Baia-mare), Lucreția Bud (Gherța-mare), Irinca Ciobali (Gherța-mica), Maria Demian (Negresci), Matilda Doboși (Megieși), Maria Erdős (Trip), Maria Kókényesdi (Bársana), Susana Lazar (Apsa de m.), Elena Lucaciu (Baia-m.), Otilia Măguran (Baia-m.), Vilhelmina Oros (Halmeu), Irma Oros (Vișeu), Luiza Pelle (Pomi), Laura Pop (Dorolți), Antonia Pop (Călinesci), Cornelia Pop (Vad), Emilia Petrovan (Săcălășeni), Elena Rednic (Iapa), Elisabeta Szabó (Mădăras), Emilia Serbac (Desesci).

Petreceri și conveniri de-aceste ne-arătă, cari sunt lipsele și erorile vieții noastre sociale. Aici s'a constatat, că avem trebuință în primul loc de o reuniune a damelor. Mult timp s'a vorbit despre acésta idee în cercurile noastre sociale din părțile aceste, dar în sfârșit étă că dorința generală s'a realizat. La balul dela Bicsad s'a făcut pasul decisiv pentru înființarea „Reuniunii damelor române sătmărene“.

După pauză aflându-se tóte damele în o sală laterală, luă cuvântul Rds. D. protopop Alesandru Erdős și invită damele prezente a desbata o propunere relativă la înființarea unei reuniuni de dame române din părțile aceste.

Dl dr. Vasiliu Lucaciu, profesor de limba și literatura română la gimnasiul din Sătmar, cu obicinuita-eloquentă ținú un discurs despre importanța și trebuința unei astfel de reuniuni și rogă damele să se constituie în o conferență anume. Propunerea se primí, și presidentă se alese cu aclamațiune zelosa și gentila protopopésă din Baia-mare dna Ana Bilț n. Erdős, ér secretar dl profesor dr. Vasiliu Lucaciu.

Dna presidentă mulțămind prin cuvinte bine simțite pentru încrederea și onórea ce i s'a făcut, ocupă presiul, promițând a lucra cu energie la realizarea acéstei idei frumoșe.

Trecându-se la scopul conferinței, secretarul prezintă un proiect de statute ale reuniunii ce are să se înființeze și propuse să se alegă un comitet pentru esamunarea acelor și subșternerea lor la guvern spre aprobare.

Conferența acceptă propunerea și în comitetul provisor alese următoarele dómne: Maria Barbur n. Lucaciu, Ioana Darabant n. Berinde, Gizella Drumar n. Cresta, Antonia Iernea n. Ciceronescu, Paulina Lucaciu n. Serbac, Ana Măguran n. Coți, Eleonora Medan n. Pop, Clara Nilvan n. Marc, Susana Pop n. Szaplonezai, Eleonora Papp n. Bársan, Elisabeta Szabó n. Szeremi, Eleonora Pap n. Hosszu, Magdalena Catoca n. Terebeși, Eufrosina Mar. n. Pop, Cornelia Pop-Dan n. Lauran.

Apoi dna presidentă prezintă lista celor ce luară parte la acésta conferență; se alese o comisiune de trei pentru autenticarea procesului verbal, în persónele dómnelor: Ana Măguran, Maria Barbur și a dșorei Elena Bilț, și — conferența se încheiă.

Comitetul „ad hoc“ va primí séu va schimbá statutele, cari sânt făcute după statutele reuniunii dame-

lor sălăgene. După aprobarea lor se va ține adunarea constituitoare, și atunci se va împlini o ferbinte dorință a sătmărenilor, de a vedea pe Româncele noastre adunându-se sub stégul culturai naționale!

Băiaș.

Căpriore.

— Veți ilustraținea de pe pagina 429. —

Căpriorele sânt răspândite peste tot globul pământesc. În pădurile seculare aflăm cerbul și căpriora, la șesuri oia, printre stânci caprele sălbatice, pe deșerturile sudice gazela și antilopele.

Ilustraținea din nr. prezintă ne înfățosează căpriore sălbatice, cari au devinit foarte rare pe continentul european și se găsec mai cu semă în unele insule ale mării line.

I. H.

Societatea pentru fond de teatru român.

Adunarea generală a Societății neputându-se ține la termenul fiesat și anunțiat, aceea se convoca de nou pe zilele 27 și 28 septembrie st. n. în orașul Arad, cu programa publicată în nr. 28 al „Familiei“.

Budapesta 31 august 1884.

În numele comitetului

Dr. At. M. Marienescu,
secretar.

Ioșif Vulcan,
vice-președinte.

Literatură și arte.

Serviciul meteorologic în Europa. Sub acest titlu a publicat dl St. C. Hepites, membru corespondent al Academiei Române, notele sale de călătorie, în Analele Academiei de unde s'a estras apoi broșura această. Dl Hepites a fost însărcinat de dl I. Câmpinean, ministru al agriculturii, comerțului, industriei și domeniilor în România, să studieze observatoriile meteorologice din străinătate, în scop de a culege elementele trebuincioase pentru instalarea unei sisteme de observațiuni în țără. Lucrarea prezintă este dar un memoriu descriptiv asupra observatoriilor și institutelor meteorologice din Europa ce autorul a vizitat: La finele memoriului a adaus ore-cari amănunte atât asupra unor observatorii meteorologice ce a vizitat, precum și asupra organizării oficiului central meteorologic din Roma, ce i-a comunicat directorul aceluși stabiliment. Lucrarea se împarte în două părți: Organizarea serviciului meteorologic în diferitele state; Crearea serviciului meteorologic în România. Prețul broșurii e 2 lei.

O scriere politică. La Lipsca a apărut în editura librăriei Hermann Bruckner o scriere politică în limba germană, de Rudolf Bergner. Aatorul a vizitat Transilvania pe jos și 'n trăsură; a trăit cu moșii și cu ceialalți români, cu sașii și cu sēcuii, cu ungurii și cu țigani; a dormit în casele și 'n colibe și unora și altora; s'a bucurat de ospitalitatea voiósă (pag. 50) a românilor și de ospitalitatea supărată și sgărcită a sașilor. Vorbesce dar din esperință proprie. Astfel e doră de prisos să spunem, că dēnsul scrie simpatie despre români. Pe temeiul statistice, dēnsul constatēază, că dela 1770 și până la 1850 românii s'au înmulțit cu 123%, ungurii cu 112%, ăr sașii n'au crescut decât cu 45%.

Directorul școliei de Bele-Arte Pinacothec și museului de sculptură din Iași, face cunoscut, că anul școlar 1884—85 se va începē de luni în 3/15 septembrie viitoriu, după ce mai întēiu se va servi ceremonia religioasă. Înscrierile elevilor deja începute, urmēază a

se face în tôte zilele dimineța, dela orele 11, până la 3 post meridiane în cancelaria sus menționatei școle din palatul „Artelor-Frumose“, unde au a se prezentă prin cereri timbrate anesate de actele de nașcere, de vaccină, cum și de certificatele studiilor făcute. Elevii trebuiesc să fie însoții de părinți, rude, tutori seu corespondenți, ori de recomandațiuni din partea autorităților din țără.

Horia și Cloșca. Comitetul din Bucuresci pentru sărbătorirea centenarului lui Horia, Cloșca și Crișan, publică un apel, prin care rōgă pe scriitorii români să-și trimetă cel puțin până la 25 sept. scrieri de aie lor pentru albumul, ce se va publică

Gramatica limbii române. Fonetica, etimologia, sintaxa și istoria limbii pentru clasele liceale, după lucrările lui Diez, Cipariu, Hășdēu, Lambrior etc. de Ioan Nadejde, a apărut la Iași 1884. Editura librăriei Petru C. Popovici. Prețul 3 lei.

Teatru și musică.

Dșora Bărsescu a apărut din nou pe scena Burgteatrului din Viena în rolul „Hero“ din piesa „Des Meeres und der Liebe Wellen“. Acēsta piesă se re-presintă sâmbetă. În același timp dșora Bărsescu își urmēază, după cum am spus, repetițiunile în piesa „Das Fräulein von Laury“. Acēsta piesă nu va fi re-representată de cât la sfērșitul lui septembrie. Dșora Bărsescu va jucă rolul dșorei de Laury. Despre noul debut, din sâmbeta trecută, al domniei sale „N. Fr. Presse“ scrie aceste: Domnișora Agatha Bărsescu, tinēra și talentata artistă, care în tōmna trecută, după ce abiă pășise de câteva ori pe scena Burgteatrului, dispăruse ērași ca un meteor și luni întregi zăcuse bolnavă, a apărut ađi ērași înaintea publicului în același rol, în care ca prin farmec atrăsese asupra sa atențiunea generală. Simplă și nobilă în atitudine și gesturi, vioiu și plin de espre-siune jocul minei, cu un curagiu nemăestrit și virgin în întēiul act, apoi după ce a sorbit dulcele venin de pe buzele lui Leandro, plină de pasiune și simțire furtunósă, astfel representă artista pe Hero în tragedia lui Grillparzer, și „Penații“ Burgteatrului se bucurau, că li s'a redat tinēra actriță, trecēndu-i-le cu vederea micelle defecte ale esprimării. Publicul a făcut același lucru și recompensă pe dșora Bărsescu cu căldurōse și nesfērșite aplause.

Dșora Teodorini în America. Mai multe diare pe care le primim în acest moment din Buenos-Ayres, precum: „La Patria Italiana“, „La Bensa“, „La Ultima Hora“, „La Cronica“, „El Diario“, „La Nacion“, ne vorbesc despre un nou succes al artistei române Elena Teodorini pe scena teatrului Colon, în rolul „Africanei“ de Meyerbeer. „La patria Italiana“ vorbesce despre talentul Elenei Teodorini d'a interpretă cu același succes rolurile cele mai diferite ale maestrilor celor mai neasemēnați în compunerile lor. „Dēnsa are același talent ca și un pictor ce ar fi tot atât de tare în peisagiu ca și în figuri“.

Diarul musical „Doina“, care apare în Bucuresci, anunță, că aducēnd din străinătate o tipografie nouă musicală, va publică în fie-care numer bucăți musicale, precum și metoda pentru învățământul musicii de Papin, care este recunoscută cea mai bună de autoritățile școlare-musicale din Franca și Belgia. Asemenea va publică și cantece frōbeliane, precum și coruri cu text bisericesc.

C e e n o u ?

Sciri personale. Moștenitorul de tron Rudolf, după cele din urmă informațiuni, va sosi la Sinaia în

diua de 12/24 septembrie. — *Dl dr. Brânză* a fost însărcinat de guvernul român pentru a merge în Austria, Elveția și Franța să studieze la fața locului filoxera, mersul acestui flagel și mijlocele proprii pentru a-l combate. — *Dl dr. Alexandru Grama*, profesor în Blaș, asemenea a fost poftit să colaboreze la etnografia popoarelor din Austro-Ungaria, inițiată de moștenitorul de tron Rudolf.

Adunarea din Arad a Societății pentru fond de teatru român, (care se va ține la 27 și 28 sept. st. n. și nu la 28 și 29, precum din greșelă s'a anunțat în unele diare), va avea un succes frumos. Comitetul de primire din orașul acela, în frunte cu dl președinte dr. Nicolau Oncu, lucrează cu zel, pentru ca cei ce se vor aduna în zilele acele acolo, să ducă cu sine acasă suveniruri plăcute. Acel comitet va aranja în zilele adunărilor un banchet, concert și bal, probabil toate trei în otelul „Crucea Ală”. Banchetul se va ține în 27 septembrie după mieznoapte, concertul în aceeași seară și în urmă balul în 28 septembrie. Concertul promite publicului o seară dintre cele mai plăcute. Puterile acestui concert sunt: doamna Gabriela Ionescu și domnișora Ana Bonciu din Arad, dra Eugenia Serb din Pesac; apoi dl N. Popovici din Caransebeș și în fine renumitul cor al plugarilor români din Chiseteu. Drele Bonciu și Serb vor juca în pian, era dna Ionescu va cânta un solo și un duet cu dl Popovici. Toate trei sunt adevărate măestre în arta lor. Dl Popovici, care are deja un nume prețios și o voce admirabilă, va cânta un sololarie din „Traviata”, un duet și alte trei piese mai mici. Corul din Chiseteu în sine e o putere mare și va cânta trei numere, între cari se află și „Hora Sinaei”, o piesă italiană și „Stăua României” sau „Juniimea Parisiană”. Corul va fi compus din 26 bărbați și 8 femei soprane. Mai însemnăm, că la bal 12 tineri din societatea „Progresul” de acolo vor juca în costum național „Călușerul”. Cu plăcere invităm dar publicul român din toate părțile să ia parte în număr cât mai mare la această frumoasă adunare culturală!

Regele Milan, cu ocaziunea petrecerii regelui Carol la Belgrad, a decorat totă suita acestuia. Astfel, dl general Fălcoian a primit marele cordon al ordinului Takova; dnii coloneli Botean și Dumitrescu-Maică, au fost numiți oficiali ai ordinului Vulturul alb, etc. După câte aflăm, la rândul său, regele Carol a luat măsuri spre a decora mai multe notabilități sârbe, precum și persoanele cari i-au fost atașate. Totodată mai suplinim, că regele Milan când a dat suveranului României comanda de onoare a regimentului al 6 de linie sârbesc, a dis, adresându-se soldaților acestui regiment, că trebuie să fie mândri că au de comandant pe eroul dela Plevna, care a contribuit foarte mult la starea actuală a lucrurilor în Orient.

Hymen. *Dl Ioan Costin* teolog absolvent al diecesei Gherla și *dșora Elena Lucaciu*, fiica învățătorului-cantor Mihai Lucaciu din Baia-mare, la 11 l. c. s-au serbat cununia.

Congresul bisericii gr. or. naționale din Transilvania și părțile ungurene este convocat pe 1/13 oct. la Sibiu. Alegerile se vor face în luna curentă în toate diecesele.

Balul din Reghinul săsesc aranjat de tinerimea română de acolo la 27 august st. n., a avut un succes frumos. De și timpul a fost nefavorabil și astfel publicul din depărtare n'a putut vini atât de numeros, precum doriă, totuși s'au întrunit un număr considerabil și cei adunați își petrecură vesel. În fruntea comitetului aranjător a stat zelosul domn protopresbiter Galaction Șagău, carele a contribuit mult la succes. Mai multe dame, a căror nume însă nu ni se comunică, se presintară în costum național. În pauză câți-

va tineri au jucat „Călușerul”. Balul a ținut până dimineața la 5 ore.

Reuniunea femeilor române din Sibiu a primit obiecte pentru tombola ce va aranja, dela damele și domni: Dna Ioana Moldovan n. Farcaș 1 țitor de țigări sculptat, dna Maria Nasta 1 orologiu reveilmatin, dșora Vilma Moldovan 1 calimariu cu termometru, dl dr. Moga medic 1 revolver cu 6 focuri, dna Iosefina Stezar 1 covor brodat, dșorele Ana și Letiția Todescu 1 buchet de flori de ceară, dna Sofia German prof. 2 tablouri, dna Susana Costin prof. o măsură de harras, dșora Otilia Tier o perină pentru fotel, dșora Iulia Sécărean o tasă pentru bilete, dșora Gizela Sécărean 1 periniță pentru ace, dșora Mariți Golcea 1 năframă de ață albă, dșora Maria Luca o tasiță pentru bilete, dșora Susana Fulea 1 sort italian, dșora Ioana Cugel 1 țitor pentru țigări, dna Maria Rimbaș 4 servete pentru cafea, dna Rosalia Jurca un servet de măsă și 1 ștergar, economa Elena Tisu 1 traistă de lână și 1 merindetă, prunca Maria Lazaruț 1 ștergar, economa Ana Verner 1 ștergar, economa Rosalia Tisu 1 ștergar, Saveta Ilieș 1 merindetă și 1 ștergar, economa Teresia Mariș 1 ștergar, economa Ana Rudean 1 ștergar, economa Reveca Alba 1 ștergar, economa Saveta Cristea 1 merindetă, economa Vuța Stan 1 merindetă, economa Maria Stan 1 traistă, economa Indreiu Mariuță 1 ștergar, dna E. Cătean 2 fl., dna Calava Săbau 50 cr., dna E. Obădău 1 fl., dna C. Feier 1 husoș în natură 33 cr., dșora Nina Impărat 1 fl., dna Ioana Stanca n. Chirca 1 perină de divan croșetată.

Adunări învățătoresci. În districtul Turda reuniunea învățătorilor gr. or. a ținut adunarea sa în Coșocna la 28—31 august st. n., funcționând ca comisar consistorial dl dr. Ioan Crișan, profesor la institutul teologic-pedagogic din Sibiu. Din ambele protopresbiterate Cluș și Turda s'au înfătoșat numai 19 învățători. Adunarea fu deschisă prin dl comisar; apoi președintele reuniunii, parocul din Coșocna dl Teodor Ceorțea bineventă pe dl comisar, care a ținut prelegeri practice din exercițiile intuitive, din introducerea scris-cetivului, precum și despre întrebuintarea cărții din partea elevilor; apoi a poftit pe toți membrii ordinari prezenți a prelege despre cele percurse. În sfârșit învățătorul din Coșocna, dl Gavril Todoruț mulțămii dlui comisar pentru zelul neobosil. — *La Lipova* în 12 și 13 sept. st. n. se țină adunarea generală a reuniunii învățătorilor români gr. or. din tractul protopresbiterat al Lipovei; președintele reuniunii e dl Constantin Crăciun, secretar dl George Boc.

Societatea „Transilvani'a”. Stipendiul „A. Papiu Ilarian” în suma de 1600 lei anual fiind liber cu începere dela 1 octombrie 1884 înainte, se aduce această la cunoștința doritorilor de a-l obține. Acest stipendiu este destinat pentru studiu la o „Academiă de comerț”. Sânt admiși la concurs numai tineri români de peste Carpații. Doritorii de a obține acest stipendiu vor înainta cererile lor în scris către comitetul societății „Transilvania” Bucușesci, strada Plantelor nr. 24, cel mult până la 25 august a. c. st. v. și le vor însoți de următoarele acte: 1. Certificat de botez; 2. certificat că a terminat liceul și a depus bacalaureatul (maturitatea), sau că a terminat o școală reală ori comercială secundară; 3. certificat de paupertate; 4. să-și ia îndatorirea a se conforma dorinței exprimate prin art. 4 din statute, de a-și aplica cunoștințele în partea locului și în fine a 5. să-și ia îndatorirea ca la terminii preveduți în programa academiei unde va fi trimis, să-și facă neaparat examenele. Neindeplinirea acestei îndatoriri atrage după sine pierderea stipendiului. Președintele societății: General G. Adrian, Secretariu: D. Precup.

La universitatea din Cluș in semestrul de 1884/5 nu se vor ține prelecțiuni din limba și literatura română. Acesta este de ocamdată rezultatul turburărilor inscenate în vîra trecută de cătră tinerimea magiară de acolo. Din acesta se constatăză întîiu, că dl dr. Silași in adevăr este concediat și a doua că dl Moldován Gergely încă nu este numit in locul dsale, ba că dl Silași încă nu este substituit prin nimene.

Serată română in Constantinopol. Diarul „Eastern-Express” din Constantinopol scrie că in sîra țilei de 5 septembrie o frumoasă serată a fost dată de dna Mavrogheni in palatul legațiunii române din Buyuk-dere. Invitații, toți membrii ai corpului diplomatic și ai lumii innalte din Bosfor, erau in numer de 150.

Sciri scurte. In Timișoara a ars in sîptemăna trecută fabrica de spirt a lui Friedmann dimpreună cu grajduri, 300 boi și 40 case. *Incetătorul din Făgăraș* Aron Nicolae a fost condamnat de tribunalul de acolo la arest de doue țile și la amîndă de 5 fl., fiind că la maiialul făcut la 15 maiu copiii au eșit cu stegulețe de hîrtie și cu cocarde tricolore romănesci. — *Sardou* a terminat o dramă nouă, a cărei eroină este Teodora, soția împăratului Iustinian, care a fost balelistă și curtisană, și care numai prin frumséta ei admirabilă a ajuns pe tron; Sardou ș-a vîndut piesa cu 200,000 fr., cu condițiunea ca aceea să se jöce in luna lui novembere. *Guvernul italian* a însărcinat pe dl Bruto Amante, cunoscutul filoroman și redactor al diarului „Confederațiunea latină”, să-l repesinte la inaurgurarea statuei lui Ovidiu, care se va face la Constantța in luna lui octombere. — *Copiii regelui din Siam.* Diarul „Celestial Emplire” țice, că regele din Siam are 263 copii. Și când se gîndesce cineva, că acest rege n'are încă trei-deci de ani!

Necrolöge. *Generalul Carol Davila*, conducătorul intemeiării Asilului Elena Dömnă din Bucuresci, a incetat din viétă la Bucuresci in dumineca trecută, in etate de 56 ani. Dênsul de origine a fost frances, s'a născut la Parma, ș-a făcut studiile in Francia și la 1852 susținü tesa de dr. in medicină. La cererea principelui Stirbei vini in România să organizeze in țără spitalele și serviciul sanitar. In 1853 doctorul Davila sosind la Giurgiu fu numit medic șef al armatei și numai decăt își incepü activitatea. In scurt timp creă o grădină botanică, organisă o școlă de medicină, veterinară și de farmacie și infiintă o mulțime de spitale. La 1866 camera și senatul i deteră ca recompensă națională pentru eminentele servicii aduse țării naturalisarea cea mare, cu tôte drepturile de cetățar român, in care calitate a organizat apoi infiintarea Asilului Elena Dömnă, al cărui suflet și conducător a ramas până la mörte. Dênsul a fost căsătorit de doue ori și din a döua căsătorie i-au ramas doi fii și o fiică. Inmormentarea s'a făcut marți cu mare pompă cu cheltuiela statului. — *Iosif Barac*, protopresbiterul gr. or. român al fracțului I al Brașovului, paroc primar la biserica St. Nicolau din Scheiu, asesor consistorial archidiececan și metropolitan, președintele delegațiunilor școlare, efor al școlilor centrale romăne gr. or. din Brașov, membru ordinar al Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român și al altor Asociațiuni și reuniuni din loc, a incetat din viétă la 9 sept. st. n., in etate de 71 ani, după ce a servit bisericeii și națiunii sale cu zel și devotament in curs de 44 ani. Il deplâng: sora sa Marina Mandragiu n. Barac, cumnatul seu Mihail Mandragiu, ginerile seu George Belisimus, și numeroși stimatori. — *George Sztupa*, farmacist in Budapesta, a repausat la 10 l. c. in etate de 72 an.

Aritmogriř

de *Veturia Lazar Purcărețan.*

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. Un principat german.
5. 11. 7. 3. 2. 3. 12. 4. 3. Un lac in America.
1. 3. 7. 8. 4. 6. Un deu al Grecilor.
2. 10. 1. 4. 6. O ghicitură.
7. 10. 2. 10. 6. O deită.
3. 5. 3. Nume femeesc.
12. 3. 5. 12. 10. 6. Fluviu in Asia.
9. 11. 5. Bătură.
6. 3. 1. 11. 10. Instrument omoritor.
2. 4. 1. 11. 5. Pêtră scumpă.
4. 2. 3. 5. 11. 3. O musă.
11. 3. 9. 3. Insulă in Oceanul mare.

Terminul de deslegare e 24 septembere. Ca totdeuna și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

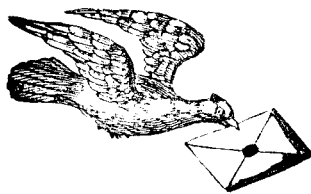
*

Deslegarea ghiciturei de cifre din nr. 32:

12	31	6	34	16
35	9	18	14	23
26	2	28	1	32
19	17	33	5	25
7	40	4	45	3

Deslegare bună ni-a sosit dela dömnene și domnișorele: Emilia Onciu n. Ciavoșchi, Eufrosina Popescu, Amalia Crișan, Iosefina Pop și dela dnii Teodor Sêrb, G. N. Stefanescu, Iuliu Tuducescu, I. T. Vasilichi. Premiul fu dobândit de domnișora Iosefina Pop.

Poșta Redacțiunii.

Dnei E. O. n. C. In privința „Amicului Familiei” din Graz nu ve putem da nici o informațiune: decăt mai apare séu ba, căci noi nu l'am vîdüt. Decăt l'ați abonat pe anul întreg și totuș nu-l primiți de fel, de și ați reclamat, încăt vi s'a urit: faceți reclamațiune prin biuroul poștal!

Avut-am si eu... Sentimente frumoșe, insé încă nu sînt presintate in formă potrivită.

Dlui I. D. Vor urmă pe rînd. Vom primi bucuroși și po-vesti, păstrându-se originalitatea.

Călindarul sîptemănei.

Diua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sêrbătorile.	Sorele resare	Sorele apune
Dumineca	14-a	după	Rusale. Evang. dela Mateiu c. 22, v. 5, a inv. 3.		
Duminecă	2 14	Sf. Mamant		5 35	6 16
Luni	3 15	Sf. Antim.		5 37	6 14
Marți	4 16	Mart. Vavila		5 38	6 11
Mercuri	5 17	Prof. Zacharia		5 39	6 9
Joi	6 18	Min. arch. Mihaïl		5 41	6 6
Vineri	7 19	Mart. Sozont		5 43	6 4
Sâmbetă	8 20	(†) Nasc. Maicii Dlui		5 44	6 3

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Eugeniu Hollösy in Oradea-mare. Strada principală.